

EFFECT

STUDENI 2020.

NOVINE STUDENATA EFFECTUSA,
3. BROJ

VIŠNJA JURIĆ —
OMILJENI PROFESOR

DORIS POLE —
HRVATSKA
TAEKWONDO
ZVIJEZDA

**STUDENTI U
DOBA KORONE**

STR	RUBRIKA	ČLANAK
3	RIJEČ DEKANA	Effectus ide dalje
7	TEMA BROJA	Zapis dnevnika – studenti u doba korone
8	DRUŠTVO	Kako migracijska kriza utječe na EU
9		Financijska pismenost
10	ONKRAJ NASTAVE	Putovanje u Amsterdam i Prag
12	LICE I NALIČJE	Višnja Jurić, omiljeni profesor
14		Doris Pole, hrvatska taekwondo zvijezda
16	ALUMNI	Helena Hasanović
17	SAVJETODAVNI KUTAK	Samopoštovanje
19	NAŠ EFFECTUS	Effectus cares projekt

NOVINE STUDENATA EFFECTUSA, STUDIJ FINANCIJE I PRAVO

IZDAVAČ

Effectus studij financije i pravo - visoko učilište
Trg J. F. Kennedyja 2, Zagreb

GLAVNA UREDNICA

Husar, Sara

NOVINARI

Gotal, Damjan
Kalanj Matković, Erika
Rački, Tara
Rajkovačić, Anton
Rijetković, Maja
Soldo, Luka
Stilinović, Petra

DIZAJN I PRIJELOM

Perković, Vanja

Cijenjeni studenti, nastavnici, čitatelji i djelatnici Effectusa!

Vrlo sam uzbuđena što ponovno hvatamo studentski ritam te što smo ponovo pokrenuli pisanje studentskog lista. Vjerujem da i vas to raduje. Velika mi je čast i zadovoljstvo biti urednica našeg studentskog časopisa EFFECT. Marljivo smo radili, uložili smo izniman trud i nadam se da ćete to prepoznati. Ova akademska godina bila je specifična i drugačija od svih predhodnih, kako za studente, tako i za nastavnike i djelatnike Effectusa. Vjerujem da je svima bilo teško zamijeniti sve ono na što smo navikli, nečime što nije uobičajeno. Tako smo predavaonice zamijenili svojim sobama ili uredima i predavanja slušali online. Uz puno truda uspjeli smo svi zajedno završiti ovu akademsku godinu te krećemo u novu. Nadam se da ste svi višak svog slobodnog vremena iskoristili za vlastiti napredak i da u novu akademsku godinu krećete pametniji i odgovorniji jer nova godina donosi nam i nove izazove. Ovom prilikom želim poželjeti dobrodošlicu novim studentima. Vjerujem da će Effectus ispuniti sva vaša očekivanja i da će vrijeme vašeg studiranja biti ispunjeno novim, zabavnim i nezaboravnim iskustvima.

Pred vama je ovogodišnji studentski list. Uložili smo entuzijazam i kreativnost u pisanje ovog broja. Smisao pisanja studentskog časopisa za nas je pokazati vama da još uvijek postoje potencijali u našim mladim generacijama i potaknuti druge da pronađu nešto što njih ispunjava.

U ovom broju čitati ćete o tome kako su se studenti osjećali u doba virusa Covid-19, što je ujedno i tema broja. Upoznati ćemo nove studente i prisjetiti stare na to da se studenti Effectusa bave humanitarnim i volonterskim radom. Dr. sc. Katarina Sokić, ujedno i naša draga profesorica, u rubrici savjetodavni kutak pisat će o samopoštovanju. Kao najdraži profesor odabrana je profesorica Višnja Jurić te ćete ju imati priliku upoznati kroz kratak intervju. Rubrika društvo reći će nam kako migracijska kriza utječe na EU. Pisali smo i o financijskoj pismenosti. Alumni rubrika donosi nam još jedan intervju, sa bivšom studenticom Effectusa, koja nam je ispričala kako joj je bilo studirati na Effectusu te kako joj je baš ovaj fakultet pomogao pri zapošljavanju. Također smo razgovarali sa studenticom Doris Pole, osvajačicom brončane medalje na Svjetskom prvenstvu u taekwondou 2019.

Veliko hvala Domagoju Poljaku na ukazanom povjerenju za uređivanje ovog časopisa te na brojnim savjetima. Moja pohvala i zahvala studentima koji su sudjelovali u pisanju članaka te su svojom maštovitošću začinili ovo izdanje. Također bih se htjela zahvaliti profesorima, studentima i svima ostalima koji su sudjelovali u implementaciji studentskog lista.

Urednica studentskog časopisa,
Sara Husar

Drage kolegice i kolege, dragi Effectus-ovci, prethodna akademska godina postavila je pred Vas i nas, sve Effectusovce, izvanredne i zaista velike izazove.

Može se reći, pjesnički, da je zavladao olujno nevrjeme s olujnim vjetrovom praćenim visokim valovima, (epidemija i potres u Zagrebu).

No, ovaj naš zajednički brod...Effectus...prošao je kroz to nevrjeme netaknut, i to zahvaljujući svima nama, studentima i nastavnicima, i na tome si trebamo čestitati i biti ponosni.

Neki put čini nam se da je ne tako davna prošlost iz današnje perspektive, jednostavnija i predvidljivija (vidjeti pristranost gledanja unatrag ili hindsight bias), nego što je bila. Pa nam se posljedično čini da izazovi i nisu bili toliko veliki.

S ciljem da se svi zajedno podsjetimo na zajednički trud kojim smo uspješno brodili kroz olujno nevrjeme, ovaj put umjesto Riječi dekana, prilažem 4 maila zajedničkog nazivnika Effectus ide dalje.

Cilj tih mailova bio je dvojak. S jedne strane da Vam poručim da smo u svakom trenutku zajedno i u izazovnim (i u dobrim) vremenima, a s druge strane da prihvatite činjenicu da upravo (i samo) zajedno možemo i ubuduće savladati sve izazove.

Budite ponosni na sebe. Budite ponosni na Effectus. Srdačno Vas pozdravlja Vaš dekan Robert Kopal
P.S.1 mailovi su navedeni od starijeg prema novijem, s pripadajućim datumima
P.S.2 mogli bismo rubriku nazvati Dnevnik koronavirus mailova :-)

29.3.2020.

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, prošao je prvi tjedan naše on-line nastave po principu flipped classroom. Primijetio sam iznimnu dolaznost na on-line nastavu te nas to, sve zajedno, čini ponosnima na Vas.

To još jednom potvrđuje koliko ste iznimni. To još jednom potvrđuje što znači biti Effectusovac.

To isto tako znači da imate Vjeru. Vjeru da će teška vremena proći.

I da ste sada, kada nastavljate svoje obrazovanje, uz sve teškoće, upalili Svijetlo.

Zapamtite: "...noć je uvijek najtamnija tik prije svitanja..."

To isto tako znači da imate Hrabrost. I Samopouzdanje.

Želimo Vam poručiti sljedeće.

U trenucima kada Vam se čini da ste sami. Niste.

... prihvatite činjenicu da upravo (i samo) zajedno možemo i ubuduće savladati sve izazove.

U trenucima kada Vam je teško. Razumijemo Vas. Slušamo Vas. Čujemo Vas.

EFFECTUS ide dalje.

#stremivisinama

Srdačno Vas pozdravlja Vaš dekan Robert Kopal

P.S. kao što su vrata mojeg ureda u normalnim okolnostima uvijek otvorena za Vas, tako Vam je u ovim izazovnim vremenima i moj mail uvijek na raspolaganju...i to od o do 24.

7.4.2020.

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, i kada smo razdvojeni, zajedno smo.

Kao što sam Vam napisao u prethodnom mailu: U trenucima kada Vam se čini da ste sami. Niste. U trenucima kada Vam je teško. Razumijemo Vas. Slušamo Vas. Čujemo Vas.

Slijedi opis najvažnijih novina koje smo uveli kako bismo Vam omogućili još kvalitetnije obrazovanje u ovim izazovnim vremenima.

Međuispiti će se održati putem on-line platforme ClassMarker koju koriste i neke od najboljih obrazovnih institucija na svijetu poput Harvard University, Stanford University, UCLA, MIT, New York University, Cornell University, University of Notre Dame i dr.

Uskoro ćete zaprimiti detaljne upute o pristupanju on-line platformi za polaganje ispita kao i o samom načinu rješavanja ispita.

Već ste putem Digitalne referade obavješteni da će se međuispiti (1 MI) održati u razdoblju od 20. do 30. travnja te se tada on-line nastava neće održavati.

Obavezna literatura za usvajanje znanja pojedinog kolegija podijeljena je u vrijeme kad se nastava odvijala u prostorima Effectusa.

Iznimno u ovim izvanrednim uvjetima, za studente koji nisu preuzeli literaturu na vrijeme, organizirali smo dostavu kako bismo i na taj način pripomogli.

Svi nastavnici redovno objavljuju i dodatne materijale koji će pridonijeti još kvalitetnijoj pripremi ispita.

No, otišli smo i korak dalje.

Veći broj obavezne ispitne literature (Effectus izdanja, skripte i dr.) učinili smo lakše dostupnom putem Flipsnack on-line izdavačke platforme. Upute o korištenju platforme bit će vrlo skoro objavljene.

Ali, ni to nije sve. :-)

Vaše kvalitete, sposobnosti i motivacija najbolje su došli do izražaja u Vašoj izvrsnoj prilagodbi online nastavi i ispitima.

Uz nastavu koja se odvija po principu flipped classroom što garantira visoku kvalitetu izvođenja nastave, oslanjajući se na individualni pristup studentu i interaktivna on-line video predavanja, s ciljem dodatnog podizanja kvalitete uveli smo i termine grupnih konzultacija. Grupne konzultacije odvijat će se za svaki kolegij u 2-tjednom ritmu, subotom i to po predefinjiranom rasporedu. U terminima grupnih konzultacija (koje nisu obavezne, ali ih svim studentima preporučamo), nastavnici će po potrebi dodatno pojasniti pojedine teme nastavnog gradiva iz protekla dva tjedna te odgovarati na Vaša pitanja.

Sve navedeno čini jedinstveni Effectus on-line obrazovni model te nas posebno raduje što su Vaše povratne informacije iznad svih očekivanja.

Drago nam je da aktivno sudjelujete u kontinuiranom usvajanju znanja ne samo putem on-line video predavanja nego i realizacijom određenim zadataka koji se od studenta očekuju prije samog predavanja, kao npr.: što (koja) poglavlja knjige (udžbenika) pročitati prije nastave, koje članke pročitati, koji YouTube materijal pogledati, koji kviz pokušati riješiti, koji case je potrebno obraditi i dr.

Nastava će već dva tjedna odvija u on-line načinu te ste gotovo svi potpuno usvojili značajke korištenja Adobe Connect nastavne platforme.

Stoga je vrijeme da svi zajedno učinimo još jedan iskorak po tom pitanju.

S ciljem kontinuiranog usvajanja i provjere znanja te podizanja kvalitete on-line nastave, nužno je ostvariti još bolju dvosmjernu komunikaciju i interaktivnost na on-line video predavanjima.

S tim u svezi (a sukladno načelu Help Me Help You :-), svi će Vas nastavnici na to dodatno poticati. Molim Vas da se što aktivnije uključujete u diskusiju i dvosmjernu komunikaciju, ostvarujući interakciju svim dostupnim načinima: glasom (mikrofon), slikom (kamera), pisanim načinom (chat), prezentacijom (share screen) i dr. Također Vas želimo dodatno potaknuti i na aktivno sudjelovanje u grupnom radu na kolegijima gdje ćete raditi u grupama.

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, objavljen je i ažurirani akademski kalendar sa ostalim važnim datumima za školsku godinu 2019/20. (razlikovni ispiti, trajanje školske godine i dr.).

Na kraju napominjem da je sve navedeno i učinjeno u skladu s preporukama Ministarstva znanosti i obrazovanja (Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu).

Koristim priliku da Vam zaželim zdravlje te sretan i blagoslovljen Uskrs.

EFFECTUS ide dalje.

#stremivisinama

Srdačno Vas pozdravlja Vaš dekan Robert Kopal

Vaše mišljenje izuzetno je važno te ćemo razmotriti i sve Vaše prijedloge za određenim promjenama i poboljšanjima.

9.5.2020.

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, zahvaljujem se na Vašem velikom odazivu pri ispunjavanju ankete o zadovoljstvu studenata nakon održanog prvog međuispita.

Drago mi je da ste u velikoj većini izrazili zadovoljstvo poduzetim aktivnostima Effectusa u svim online aspektima; kvaliteti izvedbe online nastave, dostupnošću i jednostavnosti korištenja online literature, provedbom online međuispita i ispita te snalaženjem i pristupačnošću nastavnika u online nastavi.

Vaše mišljenje izuzetno je važno te ćemo razmotriti i sve Vaše prijedloge za određenim promjenama i poboljšanjima.

O svim odlukama bit ćete promptno obaviješteni.

No, već sada Vam mogu reći da razmatramo Vaš prijedlog zadržavanja određenih aspekata online nastave i u uvjetima okončanja epidemije te "povratka na staro".

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, svi ste Vi svakodnevno, iz prvih redova svjedoci što sve Effectus čini po pitanju kvalitete. Hvala Vam što nam u tim stremljenjima pružate podršku, prije tijekom mnogobrojnih naših zajedničkih sastanaka uživo, a sada i online putem.

GRAFIČKI OPIS PERCEPCIJE
STUDENATA O NASTAVNICIMA
EFFECTUSA (SUKLADNO
NAVEDENIM ZNAČAJKAMA
STUDENATA EFFECTUSA):

Effectus je bio i jest posvećen kvaliteti. Beskompromisno. Trajno.

Pokazatelj kvalitete jest svakako i postotak zaposlenih Effectusovaca nakon završetka studija: 98,6%. Posebno je važno kako kvalitetu Effectusa, ocjenjuju poslodavci. A poslodavci su Vašim znanjem, sposobnostima, vještinama i sustavom vrijednosti, izuzetno zadovoljni. To ste više puta podijelili s nama kao što su to učinili i sami poslodavci.

Navesti ću i nekoliko podataka jer, da parafraziram Williama Edwardsa Deminga "...bez podataka ti si samo još jedna osoba s mišljenjem...", ekstrahiranih iz provedenih eksternih i internih istraživanja tijekom 2018. i 2019. godine.

CATI (telefonsko anketiranje) istraživanje provedeno je u listopadu 2018. godine (slučajan i nacionalno reprezentativan uzorak, n = 1300, RH), a odnosilo se na svjesnost i dojam o Effectusu:

- Po spontanoj svjesnosti, EFFECTUS je među prve četiri privatne visokoškolske institucije u RH.
- 80% ispitanika ima pozitivan/uglavnom pozitivan dojam o Effectusu.
- FG (fokus grupe) istraživanje studenata Effectusa provedeno je u siječnju 2019. godine (ukupno 4 fokus grupe sa studentima, FIP redovni studenti, FIP izvanredni studenti, MBA redovni studenti, MBA izvanredni studenti): općenito zadovoljstvo studenata EFFECTUS-om, zadovoljstvo studenata pojedinim elementima (organizacija studija i nastave, profesori, nastavni program, nastavni materijali, stečeno znanje...), mogući smjerove za poboljšanje.
- Sažetak – zadovoljstvo studenata Effectusa pojedinim elementima:

- organizacija studija: generalno zadovoljni
- popratne službe – referada: iznimno zadovoljni
- organizacija nastave: većinom zadovoljni
- nastavni program: generalno zadovoljni
- nastavni materijali (udžbenici, prezentacije...): generalno zadovoljni
- profesori (asistenti): generalno zadovoljni
- stečeno znanje: većinom zadovoljni
- stečene vještine u kontekstu inovativnosti, kreativnosti i kritičkog mišljenja: većinom zadovoljni
- praktični rad: generalno zadovoljni
- sadržaj studija: generalno zadovoljni
- uvjeti na studiju: generalno zadovoljni
- prostor općenito: većinom zadovoljni
- Studenti su posebno naglasili sljedeće pozitivne značajke Effectusa:
- financije i pravo → odličan spoj dva edukacijska programa odnosno studija
- referada → uvijek dostupni (telefon, e-mail), brzi, ažurni, korektni
- personalizirani odnos sa studentima → profesori ne rade razliku između studenata; pristupačni su i uvijek spremni pomoći
- predavači / profesori → vrhunski stručnjaci u svom području, većina dobro povezuje teoriju s praksom
- gostujući predavači
- mogućnost da se na MBA studiju kasnije odabere što ih zanima
- radionice
- ostalo: nastava koncipirana po ishodima učenja; kolokviji/međuispiti; ispitni rokovi

CATI istraživanje provedeno je i u studenom 2019. godine (slučajani reprezentativan uzorak, Grad Zagreb i Zagrebačka županija, n = 704), a odnosilo se na usporedbu kvalitete visokoškolskih institucija, poznatost visokoškolskih institucija, percepcija visokoškolskih institucija poznatost Effectusa, percepciju Effectusa:

- Po prosječnoj ocjeni, Effectus je među prve tri privatne visokoškolske institucije u RH
- 87,2% ispitanika ima izrazito dobar/vrlo dobar/dobar dojam o Effectusu

Ništa od svega navedenoga nije se dogodilo slučajno.

Sve je to rezultat Effectusove posvećenosti kvaliteti.

I u vremenu ispred nas, Effectus će nastaviti potvrđivati svoju kvalitetu.

Hvala Vam što i u ovim izazovnim vremenima, aktivno sudjelujete u kontinuiranom usvajanju znanja ne samo putem online predavanja nego i realizacijom određenih zadataka koji se od studenta očekuju prije samog predavanja.

Siguran sam da ćete svoju vlastitu posvećenost kvaliteti potvrditi znanjem i na sljedećim međuispitima i ispitima.

EFFECTUS ide dalje. #stremivisinama

Srdačno Vas pozdravlja Vaš dekan Robert Kopal

11.6.2020.

Drage kolegice i kolege, dragi Effectusovci, približava se vrijeme ispita na kojima ćete, siguran sam, uspješno potvrditi svoje znanje.

Vaše kvalitete, sposobnosti i motivacija najbolje su došli do izražaja u Vašoj izvrsnoj prilagodbi online nastavi i ispitima.

S obzirom na epidemiološku situaciju, ali i širi kontekst, donijeli smo odluku da će se međuispiti i ispiti koji slijede održati online.

Nadalje, s obzirom na izvanredne i velike izazove ove akademske godine (epidemija i potres u Zagrebu), a i slijedom Vašeg izraženog interesa putem ankete, donijeli smo odluku da će se u kolovozu iznimno održati dodatni izvanredni ispitni (online) rok.

S tim u svezi, donijeli smo i odluku da će Effectus raditi i preko ljeta. Dakle, interno smo se organizirali na način da ne zatvaramo referadu i ostale službe preko ljeta, a čija djelatnost bi Vam mogla (i preko ljeta) zatrebati.

I u sljedećoj akademskoj godini, spremni smo za bilo koji scenarij (kao što smo promptno reagirali i u ovoj akademskoj godini); od potpune online nastave (ako bude potrebno) pa do mješovitog modela nastave koji kombinira nastavu "uživo" i online nastavu.

Dugoročno strateško opredjeljenje Effectusa jest da, i u uvjetima održavanja "normalne nastave uživo u punom rasporedu", zadržimo određeni dio online nastavnih aktivnosti (na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija).

Uvažavajući Vaša mišljenja (putem anketa), posebnu pozornost posvetili smo financijskoj problematici. Tako smo za Vas, postojeće studente Effectusa, zadržali stare/postojeće cijene studija do kraja Vašeg školovanja. Nadalje, u tijeku je i early bird kampanja kojom ostvarujete dodatnih 5% popusta. Dodatne popuste možete ostvariti i putem vaučera, akademskih postignuća i dr. A tu su još i tradicionalno fleksibilni modeli plaćanja koji omogućuju prilagodbu Vašoj trenutnoj i budućoj životnoj situaciji.

Proteklih mjeseci intenzivno smo radili i na dva vrlo značajna projekta.

Jedan se odnosi na potpisivanje ugovora sa Sveučilištem Nova univerza kojim će Effectus postati pridružena članica Sveučilišta. <https://www.nova-uni.si/>

Time se dosadašnja izvrsna suradnja podiže na još višu razinu te ovim putem još jednom naglašavam vertikalnu prohodnost studenata Effectusa na magistarske i doktorske studije Sveučilišta Nova univerza.

Drugi veliki i značajni projekt odnosi se na izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti Effectusa, čime stječemo i status znanstvene organizacije. Zaprimili smo pozitivno mišljenje Stručnog povjerenstva u postupku inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti u području društvenih znanosti te je time učinjen veliki korak u tom smjeru.

Na kraju Vas želim obavijestiti da su u tijeku pripreme za promociju koja bi se trebala održati u rujnu ove godine.

EFFECTUS ide dalje.

#stremivisinama

Srdačno Vas pozdravlja Vaš dekan Robert Kopal

ZAPIS DNEVNIKA – STUDENTI U DOBA KORONE

PIŠE — TARA RAČKI

Kažu da je studentsko doba najljepše, zbog svih svojih benefita, poput druženja s kolegama i neplaniranih izlazaka, ali kakvo je studiranje u 2020. godini? Osim požara u Australiji, smrti Kobeja Bryanta i potresa u Zagrebu, ova godina donijela nam je i pandemiju koronavirusa. Svoja predavanja u „Risnjaku“ ili „Mljetu“ i opuštanja u novom studentskom boravku, zamijenili smo ekranom računala i ponekim pozivom ostalim kolegama. Ovakva situacija nikome od nas nije draga niti prirodna, ali cijela planeta je pogođena ovom krizom pa tako i mi studenti imamo svoje muke u ovim teškim vremenima.

Dok su vremena kaotična, nastojimo sve zadržati u nekom prividnom redu. Obrazovanje se nastavlja online putem, što traži razne prilagodbe. Profesori i predavači se muče sa uspostavljanjem prijenosa i načinima kako objasniti gradivo preko kamere, a studenti se bore sa hrpom zadataka koja brže raste nego li se smanjuje. Dok je školama bilo obavezno uvođenje online obrazovanja, fakulteti imaju svoju autonomiju, a dobre su vijesti da su gotovo svi fakulteti u RH prihvatili online učenje. Načini izvođenja su razni, neki se odlučuju na održavanje predavanja putem videoprijenosa, dok neki profesori objavljuju materijale kako bi omogućili samostalnu obradu gradiva. Najpopularnije platforme za izvođenje online predavanja su: Zoom, Adobe Connect i MC Teams, a negdje se primjenjuju „staromodniji“ slučajevi, korištenje Skypea. Zanimljiv je podatak da čak 90% studenata smatra da su online predavanja teža od klasičnih! Tako navode podatci dobiveni u anketi objavljenju u grupi Studentski dom „Stjepan Radić – Sava“ na Facebooku. Iako se mislilo da će prednosti, kao odlazak na nastavu u pidžama i grickalice tijekom predavanja, donijeti pozitivne dojmove, ispada da to nije vrijedno u odnosu na štrebanje kako bi se sve nadoknadilo i predalo na vrijeme.

Inače, naše bi poslovne aktivnosti oblikovale naš dan na uobičajen način; faks-kava-posao, a sada smo u situaciji gdje sve to radimo iz svoja četiri zida. Dok je dio studenata imao sreću da nastave s radom od kuće, neki su ostali bez svojih poslova, a neki i bez planirane sezone. Iako je situacija teška, postoje online načini zarade te se oni sa malo više slobodnog vremena mogu informirati, a za sezonce ostaje samo nada u poslodavce.

U razdoblju kada smo šetnje špicom zamijenili šetnjom mislima u sigurnosti svog doma, socijalna interakcija pala je na minimum. Ako ste introvert, onda vas sve ovo nije izbacilo iz takta, čak bismo mogli reći da vam je situacija i pošla za rukom u nekom pogledu, ali ekstroverti ne dijele istu

STUDENTI U DOBA KORONE
IZVOR www.timeshighereducation.com

sudbinu. Iako je zabavno gledati svoje kolege preko kamere i smijati se tuđim pidžamama, ipak to nije ni upola zabavno kao druženja na faksu. Ono što je zasigurno najteže palo hrvatskim studentima je život bez fine, tople kave s mlijekom u lokalnom kafiću. Jedna prije predavanje, pa na pauzi, pa čisto iz dosade, i sakupi se dobra doza. Naravno da je poanta tog ispijanja kave i druženje, ali ima i piće svoje prednosti. Svaka čast supstitutima koje su mnogi uveli, poput ledenih kava, kava iz aparata i home-made uradaka, no vjerujem da se mnogi vesele povratku „prave“ kave. Dok se kava može zamijeniti, drugi je studentski ritual jako teško nadomjestiti nečime. Govorim, naravno, o izlascima. Iako je bilo pokušaja online partyja i live DJ-eva preko društvenih mreža, nije to niti blizu legendarnoj studentskoj srijedi ili dnevnom partyju u Urbanu. Bez tih čari mladenačkog života imamo priliku posvetiti se obitelji i bližnjima. Ovo je prilika za dublje povezivanje i jačanje odnosa, prelaženje preko sukoba i bolje upoznavanje, ali treba biti spreman i na trenutke zasićenosti. Činjenica da je u Kini nakon izolacije došlo do naglog porasta razvoda braka baš i nije obećavajuća, ali barem nam daje priliku da se pripremimo na moguće ishode i odmah spriječimo istu sudbinu. Zapravo, trebali bismo biti sretni da smo s nekime toliko da nam dosadi jer sjetimo se kolega koji su zapeli u studentskim domovima, stanovima, daleko od obitelji ili parova kojima su e-propusnice ograničile viđanje. Uostalom, moderna vremena traže moderna rješenja pa možemo svu tu tehnologiju koristiti ne samo u svrhu obrazovanja (što sigurno svi činimo), već i u svrhu druženja. Virtualne kave, videopozivi i slična online druženja ipak nisu tako loša jer ne iziskuju dugotrajno spremanje i smišljanje modnih kombinacija, a i ukoliko netko zakasni (za što su šanse male), nećete ga čekati vani na hladnoći već u udobnosti svog doma.

Dok se život pomalo vraća u normalu, zasigurno će dojmovi ove krize ostati dugo sa svima nama. Možda dočekamo i nastanak nekog novog kulturnog djela, poput Marquezova romana „Ljubav u doba kolere“ ili Boccacciova „Dekameron“, a ono što ćemo definitivno moći jednog dana reći: „Kada sam ja studirao/la bila je pandemija virusa!“ – svima koji se odluče požaliti na svoje obaveze. Pozitivno je što će nam sve što je nekad bilo tako nevažno i normalno sada značiti puno više, naučili smo uživati u malim stvarima i cijiniti sve oko sebe. Nakon što smo prošli kroz ovu krizu, gotovo da možemo sve, pogotovo riješiti nadolazeće ispitne rokove.

Dok je 1820. godine samo 12% ljudi u svijetu bilo pismeno, 200 godina kasnije samo 14% ljudi nije pismeno. Iz ovih podataka jasno nam je kako je pismenost postala nešto što se podrazumijeva. Ovdje govorimo o pismenosti u užem smislu, odnosno sposobnosti čitanja i pisanja. Osim pismenosti u užem smislu, poznajemo još informacijsku, računalnu, grafičku, akademsku, zdravstvenu, pravnu, financijsku i mnoge druge vrste pismenosti.

Najvažnija pismenost za ekonomiste jest, naravno, ona financijska. Većina ljudi nije se susrela s ovim pojmom koji u posljednje vrijeme pobuđuje zanimanje sve više ljudi. Iako financijska pismenost zvuči kao nešto strano i nismo upoznati s tim pojmom, svakodnevno donosimo odluke koje ovise o našoj financijskoj pismenosti. Budući da nismo upoznati s teorijom u praksi, uopće ne razmišljamo o svakodnevnoj kupovini namirnica, plaćanju računa, kupovini odjeće, videoigrica, plaćanju školarine, zarađivanju ili stjecanju novca u kontekstu financijske pismenosti.

HANFA je u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom i Ministarstvom financija provela istraživanje financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj prema kojemu prosječna ocjena iste iznosi 11.7 bodova od mogućeg 21 boda. Istraživanje je obuhvatilo financijsko znanje i ponašanje te odnos prema novcu građana Republike Hrvatske. Pretvorimo li to u ocjenu koju će studenti jasnije prepoznati, ostvarili smo (jedva) dovoljan.

Poput zdrave prehrane, financijska pismenost je temelj za zdrav život jer ako ne znamo raspolagati novcem, bez obzira koliko zarađujemo, nećemo imati kvalitetan život. Financijska pismenost je sposobnost koja nam pomaže da na životnom putu budemo financijski sigurni. Novac nam daje mogućnost nošenja s izazovima življenja, poput osiguravanja hrane, doma, prijevoznih sredstava i svega što nam je potrebno da se osjećamo sigurno. Nedostatak novca narušava psihičko zdravlje zato što onemogućuje planiranje bliske i dalje budućnosti. Osim gore navedenih izazova, želimo izbjeći i bolesti, a ako imamo dovoljno novca ne moramo biti opterećeni svakodnevnim problemima i možemo se više posvetiti kvalitetnijoj prehrani, bavljenju sportom, redovitijem odmoru i lakšem planiranju budućnosti.

Neka novac bude tvoj prijatelj, prouči gdje se najbolje osjeća i prestani ga bacati od sebe.

Ukoliko želiš da se zadrži kod tebe i dovede društvo, imaj na umu da i on želi biti u

dobrom okruženju. Osjeća se beskorisno ako nije zaposlen i, prema dosadašnjem trendu, propada.

IZVOR <http://thestudentblogger.co.uk/featured/10-ways-to-make-money-while-studying/>

HANFA je u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom i Ministarstvom financija provela istraživanje financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj prema kojemu prosječna ocjena iste iznosi 11.7 bodova od mogućeg 21 boda ... Pretvorimo li to u ocjenu koju će studenti jasnije prepoznati, ostvarili smo (jedva) dovoljan.

Kako migracijska kriza utječe na EU?

PIŠE — MAJA RIJETKOVIĆ

Posljednih nekoliko godina Europska unija susrela se sa jednim od najzahtjevnijih i najozbiljnijim problemom. Uzroci koji su doveli do velikog priljeva ljudi, većinom s područja Pakistana, Sirije, Iraka, Afganistana te Nigerije, su dijametralno različiti. Neki bježe zbog rata koji ih je zadesio u njihovoj državi, neki zbog različitih ekstremizama, poneki radi boljeg životnog standarda, zdravstvene zaštite i pronalaska posla. Europska unija predstavlja najpoželjniju i najdostupniju destinaciju u cijelom svijetu, za razliku od Amerike i Australije koje su ovim narodima predaleke i nedostupne. U 2015. u EU je zabilježeno 1,25 milijuna prvi put podnesenih zahtjeva za azilom, a do 2018. ta brojka je pala na 581 000 zahtjeva. U 2018. godini 116 647 ljudi došlo je u Europu morem, u usporedbi s više od milijun u 2015. godini. U 2018. ukupan broj nezakonitih prelazaka granice pao je na 150 114, što je najniže u pet godina i 92% niže od najveće migracijske krize u 2015. godini. U Hrvatskoj tijekom ovih godina ušlo je više od milijun migranata, a zadržalo se prema statističkim podacima iz 2017. 12 000 ljudi.

Europska unija se nije dobro pripremila za migrantsku krizu te je podcijenila problem migracije, koja sa sobom nosi velike rizike. Djelomično se pristupilo jačanju kontrole na vanjskim granicama EU. Sve veći priljev migranata oslabio je granice te je nekontrolirani broj sve više ulazio u EU i mnogi od njih nisu ni bili evidentirani. Otvaranje koridora je urušilo pravni poredak te još više doprinijelo nesigurnosti i strahu koji se sve više širio državama EU. Izbjeglicama je pomoć morala biti pružena u skladu sa međunarodnim pravom, ali i tu je bilo raznih propusta.

Uspostavljene su nove mjere kontroliranja nezakonitih migracija i mehanizmi za otkrivanje nezakonitih radnji od strane izbjeglica. Te nove mjere uslijedile su boljom suradnjom policijskih tijela, bržom razmjenom informacije te stvaranjem zajedničkih baza podataka. S dolaskom migranata, stanje u EU se pogoršalo. Europska unija se mora suočiti i riješiti problem kako migrantima koji su ugroženi zaštititi njihova ljudska prava, ali i misliti na svoju nacionalnu sigurnost i sigurnost svojih građana. S jedne strane, stanovnici EU su postali nesigurni i brinu se radi svoje osobne sigurnosti i svojih najbližih. S druge strane, Europska unija je dužna zaštititi ljudska prava svih onih koji dolaze u EU iz različitih dijelova svijeta, poštovati multikulturalnost te im pružiti osnovnu zdravstvenu skrb. Mnogi migranti dobili su azil, a s tim imaju određena prava, ali i obveze.

Europska unija je dužna zaštititi ljudska prava svih onih koji dolaze u EU iz različitih dijelova svijeta, poštovati multikulturalnost te im pružiti osnovnu zdravstvenu skrb. Mnogi migranti dobili su azil, a s tim imaju određena prava, ali i obveze.

Najveći problem uz veliki priljev migranata je i nedovoljni kapacitet smještaja. Vidjeli smo na raznim platformama da izbjeglice spavaju u šatorima, poneki ulaze i ljudima u njihove nekretnine jer nema dovoljno smještaja u kampovima koji su napravljeni za prihvat izbjeglica. Migrantska kriza i njeni rizici koje donosi, za Europsku uniju, a također i za Republiku Hrvatsku, su vidljivi. Unatoč tome ova pojava je stavila na test našu sveopuću humanost, toleranciju prema drugima i otvorenost. Potrebno je zajedničkim snagama i stavovima riješiti probleme koje migrantska kriza nosi, a da se ne naruši nacionalna sigurnost država Eurospke unije.

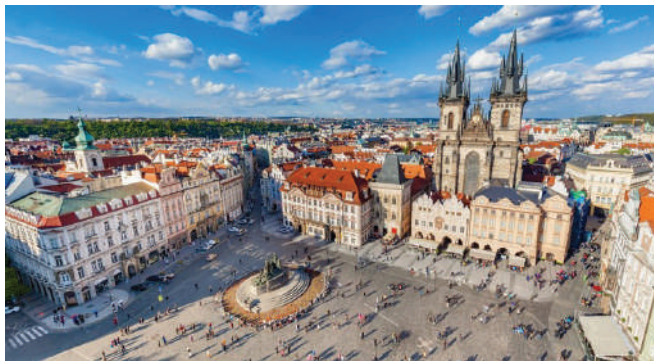
PUTOVANJE U AMSTERDAM I PRAG

PIŠE — PETRA STILINOVIĆ

Studenti Effectusa u organiziranom šestodnevnom putovanju posjetili su Nizozemsku. Glavna destinacija bio je Amsterdam, svima već poznat kao grad legalizirane konoplje i prostitucije, no ovo gospodarsko i kulturno središte Nizozemske puno je više od toga. Poznat i kao grad tulipana, Amsterdam slovi za najposjećeniju destinaciju svijeta. Zbog etnički i religijski šarolikog mozaika stanovništva, teško je razabrati tko je turist jer u gradu ćete sresti ljude iz cijeloga svijeta. Šarmantnost ovog mjesta krije se u slobodi i jednakosti među ljudima usprkos njihovim različitostima. Amsterdam leži na kanalima koji se šire u koncentričnim polukrugovima, a ispod njih teče rijeka Amstel. Ti kanali, svakodnevno prepravljani biciklistima, 2010. godine upisani su na UNESCO-v popis mjesta svjetske baštine u Europi. Nigdje nećete vidjeti toliko biciklista kao u Nizozemskoj, gdje je sasvim normalno u odijelu ići na posao biciklom. Bicikliranje u Nizozemskoj potpuno je sigurno. 95% puteva i cesta ima sigurnu široku traku za bicikliste i oni uvijek imaju prednost. Zanimljiv je podatak da na svakog Nizozemca ide 1,6 bicikala. Kako Nizozemaca ima 18 milijuna – izračunajte.

Zanimljiv je podatak da na svakog Nizozemca ide 1,6 bicikala. Kako Nizozemaca ima 18 milijuna – izračunajte.

Dvadesetak minuta vožnje od Amsterdama, nalazi se staro ribarsko selo, Volendam, puno mirnijeg karaktera gdje uglavnom žive domaći ljudi. A još jedan tihi gradić nedaleko od Amsterdama svojim šarmom oduzima dah svakog posjetitelja – Zaanse Schans. Atraktivan po svojim mlinovima, ukusnom siru i tradicionalnim drvenim klompama. Nakon mirnijih mjesta, krenuli smo u najveću europsku luku, Rotterdam. Urbani, studentski grad poseban po svojoj futurističkoj arhitekturi i nevjerovatnoj tržnici koja plijeni najviše pažnje. Markthalle je velika poluovalna zgrada u kojoj se nalazi tržnica s nekih 80 štandova i restorana, a nudi sve što gurmani

moгу poželjati. Rotterdam je grad inovacija i moderne arhitekture s enormnim brojem privlačnih nebodera, stoga ga ne zovu bez razloga Manhattanom Europe.

Nakon dva najveća Nizozemska grada (Amsterdama i Rotterdam), posjetili smo i treći po veličini – Den Haag. To je upravno središte Nizozemske, gdje smo pak posjetili najstariji pravni fakultet – ICTY, s kojim je Effectus potpisao sporazum i omogućio svojim studentima priliku da prošire svoja znanja studirajući na Međunarodnom sudu za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije. Potaknuti ugodnim iskustvom putovanja u Nizozemsku, studentski zbor Effectusa organizirao je izlet u Prag na tri dana, ali ovaj put bez profesora.

Putovanje u glavni grad Češke razlikovalo se od onoga u Amsterdam jer nije bilo nikakvih obaveznih razgledavanja. Svaki student mogao je raditi ono što ga je volja. Posjeti muzejima, šetnja gradom, odlazak u shopping centre ili degustacija domaćih čeških piva i tradicionalne hrane. Prag krasi razne povijesne znamenitosti koje svakako treba posjetiti. U obilasku starog grada, vidjet ćete dominantnu katedralu sv. Vída koja slovi za najveću crkvu u Češkoj i izvrstan je primjer gotičke arhitekture. Nezaobilazni Karlov most koji vrvi turistima, malim obrtnicima i umjetnicima, nadvio se iznad rijeke Vltave po kojoj je češki kompozitor Bedřich Smetana nazvao jednu od svojim najpoznatijih skladbi. Prije 1870. godine, most se zvao Praški ili Kameni most i na njemu se nalazi 30 kipova i statua koje su izvorno podignute oko 1700. godine, ali sada su sve zamijenjene replikama. Također, zid Johna Lennona samo je još jedna od brojnih znamenitosti Praga koje treba posjetiti. Noću, grad je živ i preplavljen mladim ljudima koji obilaze barove, klubove i pivnice. Prag je grad kojem se turisti uvijek rado vraćaju jer ima svoju dušu, daje osjećaj sigurnosti, a ono najvažnije u njemu – ljudi, uvijek su srdačni, pristupačni i druželjubivi.

Tko još nije bio, a ima želju, svakako treba otići na barem jedno studentsko putovanje te okusiti i vidjeti nešto novo i drugačije. Iako zvuči kao klišej, putovanja nas obogaćuju za nova iskustva, poznanstva i stečena prijateljstva nakon kojih se ljudski vidici šire.

VIŠNJA JURIĆ — OMILJENI PROFESOR

RAZGOVARAO — ANTON RAJKOVAČIĆ

KADA STE PREPOZNALI LJUBAV PREMA MATEMATICI?

Ne bih rekla da je to bila ljubav, ali saznanje da imam urođeni dar za Matematiku prepoznala sam, naravno, već u prvom razredu osnovne škole. Dobro se sjećam trenutka kada smo učili upotrebu zagrada i kada sam uočila da nemam apsolutno nikakvih problema s usvajanjem tog dijela gradiva i da se ne trebam pretjerano truditi kod rješavanja tih zadataka. Nekako, mislim da sam tad već bila svjesna da sam se rodila s Matematikom u "krvi".

KAKO STE SE ODLUČILI BAŠ NA MATEMATIKU JE LI VAS NETKO SAVJETOVAO ILI STE SAMI ODLUČILI?

Paradoksalno, ali istinito, odlučila sam se baviti Matematikom, iako sam prema tom predmetu osjećala najveći strah. I dan danas se pitam kako je moguće nositi se s tim strahom toliki niz godina, gotovo do završetka doktorata. Ono kad kažemo da je najbolja vrsta borbe sa strahom, upravo se s njim beskompromisno suočavati. I doista je kod mene bilo tako, tako da sam više puta u životu postavljala isto pitanje, jesam li bila u pravu kada sam odabrala Matematiku kao svoj životni poziv. Znala sam sa sigurnošću da nisam pogriješila u izboru profesorskog zanimanja, ali kako sam završila i srednju glazbenu školu, vrlo malo je trebalo da sa 17 godina upišem glazbenu akademiju i postanem član nekog orkestra ili profesor glazbe, ne Matematike. Dugo me je mučio taj osjećaj da sam pogriješila i odabrala ovaj teži put, iako mi se, jasno, u samom početku ponudilo nešto, što mi iz sadašnje perspektive, izgleda lakše.

Mislim da je u jednom trenutku prevagnulo to što je moja majka spomenula MIOC i činjenica da sam već tamo imala dosta prijatelja upisanih u tu srednju školu. Od tada je, što se tiče moje životne „putanje“, sve bilo jasno.

AKO STE IMALI NEKE PREPREKE PRILIKOM STUDIRANJA / UPISA NA ŽELJENI STUDIJ, MOŽETE LI NAM UKRATKO OPISATI ŠTO SE DOGODILO?

Tijekom upisa na fakultet i samog studiranja sve je bilo glatko. MIOC kojeg je tada u Splitu upisivalo 120 studenata (svih s prosjekom 5.0) bio je toliko dobra podloga za studiranje fakulteta koji uključuje prirodne ili tehničke smjerove da sam bez problema, iako s iznimno puno truda i učenja, završila fakultet. Moram reći da je veliku ulogu u tome odigrala i činjenica da smo stvorili malu grupu za učenje, nas pet - šest prijateljica, koje smo se međusobno pomagale kroz cijeli studij.

I dan danas im dugujem iznimnu zahvalnost, pet nas je doktoriralo na Matematici ili Statistici, i dalje se vidamo i održavam čvrsto i odano prijateljstvo kao uspomenu na te "teške" dane.

Govorim to iz razloga što i danas svoje studente jako ohrabrujem na stvaranje grupa i kreiranje networking-a za učenje jer će na taj način biti znatno uspješniji u procesu studiranja nego ako se osame i pokušaju "solirati".

KAKO STE ZAVRŠILI U AMERICI?

Odluku o odlasku u Ameriku sam donijela nakon što sam 10 godina bila profesor u srednjoj školi u Splitu i zaključila da ne mogu, još narednih 30 godina, to biti. Iako je to bilo vjerojatno najbezbržiije razdoblje u mom životu, završen teški fakultet, posao koji sam obavljala s lakoćom i ljubavlju, dani ispunjeni izlascima i putovanjima, u jednom trenutku sam spoznala da mom životu nedostaje "težine i odgovornosti" i da je vrijeme za neke nove ozbiljnije poduhvate. Do tada sam putovala intenzivno po Europi, a 1998. me je prijatelj iz srednje škole pozvao na promociju svog doktorata na "Santa Clara University, CA", dakle u srce Silicijske doline. Tada sam posjetila i San Francisco i to je vjerojatno presudilo. Jako mi se svidio taj grad s europskim štihom koji ujedinjuje američku kulturu i dobro poznati liberalizam, šarmantan spoj Amerike i Europe koji svaki Europljanin odmah prepozna.

Sljedeće ljeto sam ponovno otputovala u SAD, gdje sam, osim San Francisca, posjetila i Sparks, gradić u blizini Reno-a, na granici Nevade i Kalifornije. Tu sam, boraveći u kući svojih rođaka, odlučila studirati u Americi i započela pretraživati mogućnosti on-line aplikacija na američka sveučilišta. U jednom trenutku moja rodica je predložila da odem do sveučilišta, tu u Reno-u, za koje nisam ni slutila da postoji. Reno, grad kockarnica i zabave, ima sveučilište i predivan kampus? Bilo je to teško za povjerovati.

JESTE LI IMALI NEKIH PROBLEMA PRILIKOM UPISA NA STUDIJ, AKO JESTE, ŠTO SE DOGODILO?

Otišla sam osobno u ured za strane studente i u tom trenuku, nevjerojatno, ali istinito, tu susrela jedinu Zagrepčanku koja je na tom sveučilištu studirala. Splet, zaista sretnih okolnosti. Kako sam željela upisati MBA, uputili se me na razgovor s Dekanom MBA studija u kojem sam dobila sve potrebne informacije u vezi upisa i procesa aplikacije za strane studente. Razgovor s tim čovjekom, prof. Brentom Bowmanom, vjerojatno je do dana današnjeg moj najveći pozitivni šok koji sam ikad doživjela u svom životu. Biti primljena na razgovor s Dekanom koji mi je u jednom toplom, jednostavnom, ljudskom razgovoru, objasnio sve detalje dosta kompliciranog upisnog procesa za strane studente, bilo je zapanjujuće, naravno, u pozitivnom smislu, s obzirom na činjenicu da, o tome, na našim fakultetima nisam mogla ni sanjati. Dodatno sam bila iznenađena kada me je ohrabrio da ustrajem u aplikaciji iako su svi rokovi već bili odavno prošli. Upravo to je bila prva i najveća razlika u studiranju kod nas i u Americi koju sam uočila. Ta pristupačnost profesora (koju danas i kod nas možete doživjeti uglavnom na privatnim fakultetima) i iznad svega topli, prijateljski, jednostavni odnosi sa studentima s izostankom bilo kakve spoznaje o postojanju nepremostive hijerarhije između profesora i studenata, za mene je bilo takvo pozitivno iskustvo da sam odmah odlučila da ću se, po povratku u Hrvatsku, prihvatiti polaganja GMAT ispita (neke vrste prijemnog ispita za poslovne graduate schools u Americi) te prikupiti sve potrebne dokumente koji uključuju prijepis ocjena, diploma i naravno izradu studentske vize.

Priprema i polaganje GMAT testa je iziskivalo jako puno truda u vrlo kratkom vremenu. To je tzv. CAT test (Computer Adaptive Test) što podrazumijeva da vas računalo stavlja na višu razinu pitanja jednom kad odgovorite točno i obrnuto.

Naravno, sam upis nije prošao glatko. Uplatu upisnine tadašnjom VISA karticom banka je blokirala iz razloga što nisam prethodno najavila transfer u inozemstvo. Iz današnje perspektive, bilo je to neko čudno vrijeme u kartičnom poslovanju hrvatskih banaka.

POSTOJI LI RAZLIKA U KVALITETI NASTAVE IZMEĐU HRVATSKIH I AMERIČKIH STUDIJA?

Kvaliteta nastave na američkim sveučilištima je neusporediva s kvalitetom nastave na hrvatskim državnim sveučilištima (u to vrijeme nije bilo privatnih škola u

Hrvatskoj). Profesor su toliko motivirani i toliko zanimljivi u svojim predavanjima da je nezamislivo da vam tijekom predavanje bude dosadno. Na razini diplomskih studija studiranje obuhvaća grupne projekte i rad u timovima. Kako mi je odmah bila ponuđena pozicija Teaching assistant, većinu vremena provodila sam na kampusu održavajući svoja predavanja iz predmeta College Algebra ili slušajući predmete koje sam upisala. Kako sam s kolegama Teaching assistantima dijelila ured, većinu vremena smo provodili u zajedničkom učenju. Bili smo jako povezani, iako s različitih kontinenata i vrlo brzo sam stekla i prijatelje i "study buddies".

DA IMATE VREMOPLOV, BISTE LI SE VRATILI U PROŠLOST I UČINILI ISTO ŠTO I TOGA DANA KADA STE UPISIVALI FAKULTET U AMERICI ILI BISTE GA IPAK UPISALI U HRVATSKOJ, ZAŠTO?

Da imam vremeplov, pokušala bih upisati i prediplomski studij u Americi. Mislim da su američki fakulteti izvrsno organizirani, studocentrični s primarnim i jedinim ciljem da se studentu omogući završavanje studija u što kraćem roku te da ga se u tom progresu ne onemogućava, već silno potiče.

Mišljenja sam da su američka sveučilišta na razini diplomskih studija (graduate schools) i doktorata (Phd) najbolja u svijetu. Studirati u Americi je provorazredno iskustvo i svakom bih ga preporučila. Sama ideja kampusa iznimno je dobra jer su fakulteti, profesori, studenti administracija, knjižnice, ugostiteljski sadržaji, mjesta za učenje i odmor te timski rad grupirani i smješteni na jednom mjestu u prekrasnom okruženju punom zelenila i cvijeća, starih viktorijanskih zgrada što sve pridonosi ugodnom i uspješnom studiranju.

PREPORUČATE LI STUDENTIMA STUDIRANJE U INOZEMSTVU, OBRAZLOŽITE.

Svim studentima preporučam odlazak na razmjene i studiranje u inozemstvu. Smatram da je to "fakultet u fakultetu", iskustvo koje pamтите cijeli život u kojem ne samo što morate učiti sadržaje koji su vam prezentirani, već morate i položiti test snalaženja u novim okolnostima, svijetu, kulturi te se uklopiti u socijalno okruženje novih ljudi.

MISLITE LI DA IMATE KOREKTAN ODNOS SA STUDENTIMA I ONI SA VAMA?

Mislim da imam i više nego korektan odnos sa svojim studentima. Svoje studente volim i oni vole mene...haha... Rad sa

DORIS POLE

—HRVATSKA TAEKWANDO ZVIJEZDA

RAZGOVARAO — DAMJAN GOTAL

studentima me održava mladom i onemogućava mi da s godinama izgubim mladenački duh.

KAKO STE SNAŽILI U OVOJ SITUACIJI SA KORONAVIRUSOM?

Što se tiče nastave tijekom korona krize i „lock-downa“ Effectus je napravio sjajan posao i u tjedan dana organizirao nastavu koja je besprijekorno funkcionirala. Nije bilo lako, i iskreno, imala sam tremu prije prvog on-line predavanja. Temeljito sam se pripremala za nastavu i iskreirala jako puno nastavnog materijala, što kod predmeta Matematike i Statistika iziskuje mnogo vremena i truda s obzirom na unošenje formula i matematičke notacije u equation editoru.

Također, nije lako predavati bez povratnog odgovora studenata i ne osjetiti je li gradivo koje izlažete doprlo do studenata. Orijentir su mi bile zadaće koje su studenti slali na tjednoj bazi što smatram i najboljim dijelom samog nastavnog procesa u ovim okolnostima jer su studenti dobivali od mene feedback o svojim pogreškama i naputke kako ih ispraviti. Bilo je to učenje metodom pokušaja i pogrešaka, što mi se čini da je, za većinu studenata, bilo jako korisno.

MISLITE LI DA JE KVALITETA ONLINE NASTAVE ZA VAŠE KOLEGIJE (FINANCIJSKA MATEMATIKA / OSNOVE STATISTIKE) PODJEDNAKA KAO I U FIZIČKOM OBLIKU NASTAVE? OBRAZLOŽITE.

Preferiram klasičnu nastavu u predavaonicama, ali ako bi od 5 sati tjedno u nastavi Matematike ili Statistike jedan sat bio on-line, ne bih imala ništa protiv. Uravnotežen mix, on-line i fizičke nastave bio bi, po mom mišljenju, prihvatljiv i za predmete Matematika i Statistika. Mislim da bi to unijelo raznolikost u nastavni proces, što studentima, s obzirom na moje iskustvo, uvijek paše.

KAKO SE U PRIČI SA MATEMATIKOM POJAVILA I STATISTIKA?

Statistika kao mogućnost studiranja pojavila se u Americi. Moje kompletno učenje poslovne statistike bilo je tijekom magisterija na UNR (University of Nevada Reno) i dijelom na doktoratu na UCSB (University of Santa Barbara). Upravo zbog postojanja opcije studiranja Primjenjene Matematike (Applied Mathematics), odlučila sam prijeći s MBA programa, kojeg sam prvotno upisala, na matematičko-statistički program. Od tada se bavim matematičkom statistikom s primjenom u Financijama i financijskom modeliranju.

ZA POČETAK, MOLIM TE RECI NAM PAR REČENICA O SEBI.

Moje ime je Doris Pole, članica sam taekwondo kluba Dubrava i hrvatske taekwondo reprezentacije. Bila sam juniorska viceprvakinja europa, prvakinja europa do 21 god. i prošle godine sam osvojila treće mjesto na svjetskom prvenstvu u Manchesteru.

Kada si se počela baviti taekwando-om?

Taekwondo sam počela trenirati prije 13 godina, točnije sa svojih 9 godina, i to je prvi sport kojim sam se imala želju baviti.

KOJI JE TVOJ CILJ KOJI ŽELIŠ POSTIĆI U OVOM SPORTU?

Najveća želja u karijeri mi je da postanem svjetska prvakinja i olimpijska pobjednica u Parizu 2024. Znam da za taj uspjeh treba puno odricanja, ali spremna sam na to.

JESI LI U SVOJOJ KARIJERI IMALA NEKU OZBILJNIJU OZLJEDU?

Profesionalnije se taekwondo-om bavim oko 5 godina i za to vrijeme nisam imala niti jednu ozbiljniju ozljedu, iako je bilo dosta malih ozljeda koje najčešće zadobijem na treningu, ali one se brzo saniraju.

KOLIKO ČESTO PUTUJEŠ NA TURNIRE I IMAŠ LI NEKI TURNIR U PLANU?

Zbog nezaustavnog ritma turniri se održavaju vrlo često, tako da smo svakih par tjedana u inozemstvu na nekom

turniru. Zbog cijele ove situacije sa koronavirusom nemamo u planu turnire i ne znamo ni kada će se početi održavati.

USPIJEVAŠ LI TRENIRATI ZBOG OVE SITUACIJE UZROKOVANE KORONAVIRUSOM?

Na početku cijele ove pandemije smo normalno trenirali, ali kada je stožer objavio karantenu svih nas onda sam kao i svi drugi sportaši trenirala doma koliko sam uspijevala. Napravila sam si u potkrovlju malu dvoranicu pa mi je bilo znatno lakše trenirati.

ZAŠTO BAŠ EFFECTUS VISOKO UČILIŠTE?

Za studij Effectus sam čula preko dosta prijatelja i svi su imali samo riječi hvale za Effectus, a posebno mi se sviđjela kombinacija financija i prava zbog koje sam se i prijavila baš na taj studij.

KOJA SI GODINA STUDIJA I NAMJERAVAŠ LI SA SVOJIM OBRAZOVANJEM IĆI DALJE?

Trenutno sam treća godina i planiram završiti na Effectusu svih pet godina, samo se još nisam odlučila koji smjer.

IMAŠ LI VREMENA UZ STUDIJ OBAVLJATI SVOJE SPORTSKE OBAVEZE?

Definitivno uz studij imam vremena za obavljanje sportskih obveza, što mi je i bila jako bitna stavka prije odabira studija.

KRAJEM STUDENOG 2016. NA SNAGU JE STUPIO PRAVILNIK O STUDIRANJU STUDENATA SPORTAŠA, IZLAZI LI TI EFFECTUS U SUSRET I KAKO?

Svi profesori na Effectusu imaju puno razumijevanja za mene i za moje obveze i puno im zahvaljujem na tome, izlaze mi u susret kad god je to potrebno. Na primjer, ako je termin ispita baš u vrijeme kada sam ja morala otputovati

na turnir, dogovorim se sa njima i polažem ispit čim se vratim i to mi puno znači jer se drugačije ne bih ni mogla organizirati.

Smatram da je svima koji imaju puno obveza u životu najbitnija organizacija toga svega pa isto tako i meni.

MOŽEŠ LI NAM REĆI NA KOJE NAČINE USPIJEVAŠ ISTOVREMENO SE AKTUALNO BAVIT SPORTOM I STUDIRATI, S OBZIROM DA SVI ZNAMO KAKO TO NIJE LAGANO?

Dosta često učim sama jer zbog obveza ne mogu sudjelovati na svim predavanjima, ali kad god sam u Zagrebu, na predavanjima sam i onda je dosta lakše učiti.

KOJI TI JE NAJTEŽI PREDMET NA EFFECTUSU?

Najteži predmet do sada mi je Financijsko računovodstvo, ali nekako sam izašla na kraj i sa tim.

KOJI TI JE NAJDRAŽI I NAJZANIMLJIVIJI PREDMET NA EFFECTUSU?

Najdraži i najzanimljiviji predmeti su mi pravni predmeti, a najviše Građansko pravo i Stvarno pravo. Upravo zbog česte uporabe tih prava u stvarnom životu.

KAKO TI SE SVIĐA ONLINE PROVOĐENJE NASTAVE I ISPITA?

Online nastava mi je dosta dobro rješenje tijekom ove situacije, odlično je organizirano i studentima su uvelike smanjili stres koji je tijekom ovih mjeseci bio dosta prisutan.

JE LI EFFECTUS ISPUNIO TVOJA OČEKIVANJA?

Effectus je ispunio moja očekivanja i više nego što sam mislila i jako mi je drago što sam donijela dobru odluku upisujući ga.

ŠTO NAMJERAVAŠ NAKON ŠTO ZAVRŠIŠ STUDIJ?

Nakon završetka studija planiram još trenirati dok ne završim karijeru i zaposliti se na dobrom radnom mjestu.

IMAŠ LI KAKAV SAVJET KOJI BI DALA NAŠIM BUDUĆIM STUDENTIMA SPORTAŠIMA?

Svim sportašima koji žele upisati studij i nemaju ideju o tome što bi, ako ih zanima pravo, definitivno bi trebali upisati Effectus jer će sigurno, kao i ja, donijeti dobru odluku.

TREBA BITI USTRAJAN I KADA JE TEŠKO, JER TO TEŠKO JE PRIVREMENO

RAZGOVARALA — ERIKA KALANJ MATKOVIĆ

LIJEP POZDRAV, ZA POČETAK BIH VAS MOLILA DA SE KRATKO PREDSTAVITE.

Ja sam Helena Hasanović. Imam 28 godina, svoje visoko obrazovanje sam završila na Effectusu i radim u HR odjelu, upravo u struci za koju me fakultet spremio i smjer koji sam završila.

ZAŠTO STE SE, PORED MNOGIH DRUGIH VISOKIH UČILIŠTA, ODLUČILI ZA EFFECTUS?

Odlučila sam se za Effectus jer je jedini na tržištu nudio spoj pravnog aspekta poslovanja i ekonomije. Za posao kojim sam se htjela baviti upravo je ta kombinacija dobitna. Što se ispostavlja tako već i svo ovo vrijeme mog rada.

MNOGI KAŽU DA JE EFFECTUS MEĐU NAJBOLJIM VISOKIM UČILIŠTIMA, ŠTO JE ZA VAS BIO NAJBOLJI DIO ŠKOLOVANJA?

Svakako bih istaknula jednu izrazito motivirajuću atmosferu, posebice od strane profesora i predavača. Takav pristup potiče i studente među sobom da zaista daju svoj maksimum i nauče ono što će im bit potrebno na daljnjem tržištu rada.

TKO VAM JE BIO NAJDRAŽI PROFESOR TIJEKOM STUDIRANJA?

Bez trunke premišljanja, Katarina Sokić.

Svaki predmet slušan kod nje sam učila sa velikim zanimanjem, osobito psihologiju. Krasan pristup studentima i svakako bih istaknula da se nauči puno i izvan samog gradiiva, o životnim prilikama, međuljudskim odnosima i mnogo čemu drugom.

JESTE LI SVE POLOŽILI U ROKU ILI JE IPAK BIO NEKI PREDMET KOJI VAM JE ZADAO GLAVOBOLJU, HAHA?

Sve i prije roka :)

GDJE STE ODRADILI STRUČNU PRAKSU?

U poduzeću u kojem sam radila za vrijeme studiranja.

ČIME SE TRENUTNO BAVITE?

Radim u Ljudskim resursima, upravo ono što sam završila na Effectusu, kako sam spomenula ranije.

JESTE LI SE IKAD U KARIJERI SUOČILI SA BILO KAKVIM PREDRASUDAMA?

Mislim da ne. Možda ono klasično žena to ne može, ali uvijek sam dokazala suprotno ;)

KAKO BISTE HTJELI DA VAŠA KARIJERA NAPREDUJE U BUDUĆNOSTI?

Htjela bih se razviti u području ljudskih resursa, nastaviti raditi sa ljudima, razvijati potencijale i talente. Doprinositi radnoj atmosferi i dobrim rezultatima svog poduzeća.

DA SE MOŽETE VRATITI U PROŠLOST, IMA LI NEŠTO ŠTO BISTE PROMIJENILI U VEZI ŠKOLOVANJA I ZAŠTO?

Teško je iz ove perspektive odgovoriti, ali svakako bih promijenila neke aspekte školovanja i samu sebe savjetovala. K tome i završila obrazovanje nešto ranije :)

GDJE TRENUTNO RADITE I NA KOJOJ POZICIJI?

U njemačkom koncernu na lokaciji u Zagrebu, koji se bavi proizvodnjom. Radim u odjelu HR-a.

SUOČAVATE LI SE ČESTO SA PRITISKOM RADEĆI NA SVOJOJ POZICIJI?

Pritiska uvijek ima. Klasičnih rokova, očekivanja, projekata i puno rada sa ljudima koji nosi svoje izazove.

KAKO SE RJEŠAVATE STRESA NA POSLU?

Jako dobrom organizacijom i privatnim životom koji puni dobrom energijom i daje snagu za dalje.

I ZA KRAJ, ŠTO BISTE PREPORUČILI MLADIM GENERACIJAMA KAO KLJUČ USPJEHA?

Zvuči kao floskula, no treba biti svoj, poznavati sebe i svoje aspiracije, onda je puno lakše krenuti onim uspješnim putem. Treba biti ustrajan i kada je teško, jer to teško je privremeno. Uživati u studiranju i učiti za sebe, za budućnost (i ispite, naravno :)).

Samo jako dalje!

Samopoštovanje je pojam pod kojim podrazumijevamo evaluaciju sebe, odnosno osjećaj vlastite vrijednosti i poštovanja prema samome sebi. Ono je suma naših pozitivnih i negativnih reakcija na sve aspekte svog pojma o sebi. Pojednostavljeno, samopoštovanje je rezultat ocjenjivanja samoga sebe. Evaluiramo li sebe kao pojedinca, riječ je o osobnom samopoštovanju, a kada evaluiramo sebe kao pripadnika neke skupine ili grupe, riječ je o socijalnom (kolektivnom) samopoštovanju.

Uvriježilo se u svakodnevnom govoru samopoštovanju pridavati većinom pozitivne konotacije i povezivati ga s uspjehom, osobnim rastom i psihološkom stabilnošću, pa tako često možemo čuti savjet kako netko treba „poraditi“ na izgradnji vlastitog samopoštovanja i time će problemi biti riješeni.

Međutim, kao i kod svih apriornih stavova, i ovdje je potreban oprez i dublje razumijevanje složenosti pojave o kojoj raspravljamo.

U okviru teorije socijalnog identiteta (Tajfel i Turner, 1986), samopoštovanje ima središnju ulogu u objašnjenju međugrupne diskriminacije; ljudi su pozitivno pristrani prema vlastitoj grupi jer time postižu pozitivan socijalni identitet, povećavaju vlastito samopoštovanje i ostvaruju pozitivnu različitost vlastite grupe u odnosu na sve ostale. Pod pristranošću prema vlastitoj grupi, misli se na svaku povlaštenu evaluaciju ili tretman vlastite grupe prema drugim grupama, bilo da se radi o većoj naklonosti, usmjeravanju nagrada prema vlastitoj grupi ili o zaštiti vlastite grupe od negativnih posljedica.

Drugim riječima, kada im je samopoštovanje ugroženo, ljudi su motivirani zaštititi ga obezvrjeđujući druge grupe i njihove pripadnike.

Pristranosti prema vlastitoj grupi su, primjerice, opravdavanje posljedica ponašanja koja potječu od članova vlastite grupe, ali ne i od članova drugih grupa, pridavanje vlastitoj grupi pozitivno asociiranih etiketa, kao i lin-

gvistička pristranost, tj. tendencija opisivanja pozitivnih ponašanja vlastite grupe u apstraktnim terminima, a negativnih ponašanja detaljno, navođenjem pojedinosti. Zanimljivo je da tendencija promatranja sebe i vlastite grupe u pozitivnom svjetlu postoji čak i onda kada su grupe proizvoljno stvorene.

Pristrane međugrupne usporedbe motivirane su željom pojedinca da svoju grupu i sebe može vidjeti na pozitivan način. Pristranost prema vlastitoj grupi omogućava osobama s visokom razinom samopoštovanja da razvijaju i održavaju pozitivan socijalni identitet. Socijalni identitet reprezentira kategorizaciju o sebi kroz pripadanje socijalnim grupama, što je u osnovi zamjena *ja* za *mi*, dok je osobni identitet pojedinca određen karakteristikama koje ga razlikuju od drugih. Pripadanje grupi često vodi tome da pojedinac svoja osobna svojstva pripisuje grupi, razlikujući time vlastitu grupu od drugih grupa i smatrajući svoju grupu superiornijom u odnosu na druge grupe. Smatra se da ova ponašanja i s njima povezani mentalni procesi imaju samozaštitnu funkciju koja pomaže pojedincu da se dobro osjeća, kako osobno, tako i u grupi kojoj pripada.

Kao podrška tezi da je pristranost prema vlastitoj grupi motivirana potrebom samozaštite su istraživanja koja pokazuju da kod pojedinaca raste samopoštovanje kada se uspoređuju s drugim grupama (Mummendey i Schreiber, 1984) te da negativne reakcije prema drugoj grupi rastu nakon neuspjeha u uspostavi interakcije s tom grupom (Fein i Spencer (1997). Drugim riječima, kada im je samopoštovanje ugroženo, ljudi su motivirani zaštititi ga obezvrjeđujući druge grupe i njihove pripadnike.

Visoko samopoštovanje povezano je sa samoopterećivanjem, agresivnošću, predrasudama, narcizmom i nizom drugih pristranosti. Smatra se da je pristranost, koja je svojstvena osobama visokog samopoštovanja, ključna u održavanju i uzdizanju takvog samopoštovanja i da ona pojedincu daje sigurnost da se upusti u nepoželjna i opasna ponašanja, posebice u situaciji osjećaja vlastite moći ili pak u situaciji ugroženog ega. Novija objašnjenja ističu da takve i slične pristranosti i obrambeni mehanizmi u ponašanju odražavaju upravo suprotno; one su pokazatelj nesigurnosti samopoštovanja. Rezultati istraživanja (npr. Baumeister, Bushman i Campbell, 2000) pokazuju da su narcisoidne osobe, kada im se ugrozi samopoštovanje, sklonije osveti ili agresiji usmjerenoj na izvor prijetnje. U istraživanju provedenom na muškim zatvorenicima (Bushman i

Baumeister, 1998) pokazalo se da su oni zatvorenici koji su imali povijest nasilnih kaznenih djela (tzv. istovrsni recidivisti), imali značajno više rezultate na narcizmu od onih koji nisu imali povijest nasilja, što upućuje na zaključak da je jedan od vjerojatnih uzroka agresivnosti ugroženo samoljublje.

Sklonost osoba koje imaju visoko samopoštovanje ka obrambenim reakcijama i pristranostima možemo objasniti istodobnim postojanjem dvaju kontradiktornih stavova o sebi: na eksplicitnoj razini pozitivnim, a na implicitnoj razini negativnim, što se u novijoj literaturi naziva dvojnimi stavovima (eng. *dual attitudes*) (Wilson, Lindsey, Schooler, 2000). Eksplicitno samopoštovanje odraz je svjesne, namjerne evaluacije sebe, dok je implicitno samopoštovanje odraz nesvjesnih ili bar manje svjesnih i nenamjernih evaluacija sebe. Kombinacija visokog eksplicitnog i niskog implicitnog samopoštovanja povezana je s brojnim pristranostima u procesiranju koje vode ka samouzdizanju.

Kernis (2003) smatra da u stvari postoje dva oblika visokoga samopoštovanja: sigurno i krhko, fragilno (eng. *fragile self-esteem*). Visoko, ali krhko samopoštovanje lako je ugroziti i često izaziva jače obrambene reakcije i najviše pristranosti u procesiranju kako bi se takvo (obrambeno) samopoštovanje održalo visokim (Kernis, 2000).

U razlikovanju sigurnog i krhkog samopoštovanja važno je razumjeti konstrukt paradoksalnog samopoštovanja koji označava suprotstavljene razine dvaju različitih domena samopoštovanja - samosviđanja i samokompetentnosti. Istraživanja pokazuju da pojedinci

paradoksalno niskog samosviđanja i ujedno visoke samokompetentnosti, usprkos osobnom uspjehu, imaju osjećaj bezvrijednosti te su osjetljivi i razočarani ako ne uspiju zadovoljiti svoje visoke standarde učinkovitosti.

Iako nema nalaza koji nude jednoznačan odgovor na pitanje imaju li paradoksalni pojedinci ujedno i nestabilnije samopoštovanje od neparadoksalnih, čini se opravdanom teza da su suprotstavljene razine samopoštovanja najjače povezane s pristranostima u procesiranju informacija i u ponašanju, jer to proizlazi iz rezultata istraživanja koja su proučavala suprotstavljene razine osobnog i socijalnog samopoštovanja. Naime, istraživanje provedeno u prirodnim uvjetima na dvije etničke skupine jasno je pokazalo da upravo pojedinci visokoga socijalnog i niskoga osobnog samopoštovanja pokazuju najviše pristranosti prema vlastitoj grupi i sklonost diskriminaciji druge grupe (Jelić, 2003).

Polazeći od pretpostavke da su pojedinci pozitivno pristrani prema vlastitoj grupi jer time postižu pozitivan socijalni identitet, povećavaju vlastito samopoštovanje i ostvaruju pozitivnu različitost vlastite grupe u odnosu na sve ostale, te uvažavajući rezultate dosad provedenih istraživanja odnosa samopoštovanja i grupne pristranosti, opravdano je pretpostaviti da između visokog, eksplicitnog, ali krhkog (obrambenog) samopoštovanja i pristranosti prema vlastitoj grupi postoji pozitivna povezanost, dok je smjer povezanosti obrnut kod pojedinaca visokog, sigurnog, ali implicitnog samopoštovanja. Pojedinci koji imaju sigurno samopoštovanje (bilo ono visoko ili nisko) pokazuju manje pristranosti prema drugim grupama u odnosu na pojedince s krhkim (obrambenim) samopoštovanjem.

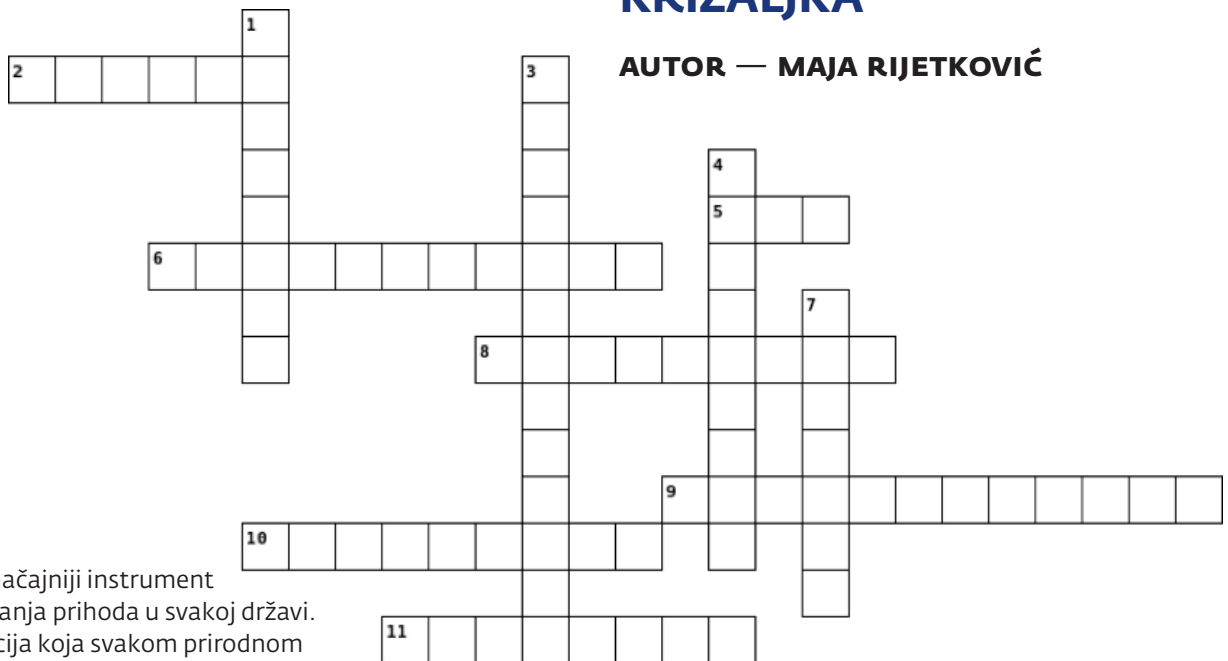
Na kraju, možemo zaključiti da su sigurnost i stabilnost mnogo važnija obilježja samopoštovanja nego što je to njegova razina. Visoko, ali krhko samopoštovanje u situaciji ugroženosti izaziva kod pojedinca različite obrambene reakcije poput agresije, nasilja i pristranosti prema vlastitoj grupi, a sve s ciljem održavanja svoje visoke razine i zaštite ugroženog egoizma.

Studentski zbor Effectus Visokog učilišta je 2017. godine pokrenuo humanitarni projekt „Effectus cares“. Ove, kao i svake godine, odlučili smo se uljepšati božićne praznike onima kojima je najviše potrebna pažnja i osjećaj topline, a to su štíćenici dječjeg doma Vrbina Sisak. U domu borave djeca bez roditelja, djeca koja su zanemarena od strane roditelja, djeca za koju se roditelji iz financijskih razloga ne mogu brinuti te djeca koja su žrtve obiteljskog zlostavljanja. Trenutno dom broji dvadeset i jedno dijete od sedme do devetnaeste godine starosti. Ususret Božiću, sa našim malim prijateljima iz Siska, posjetili smo zagrebački

zoološki vrt te smo razgledali zagrebački advent. Veoma sam radosna što sam bila dio ove emotivne priče i što sam nekome vratila osmijeh na lice. Nastavnici, djelatnici i studenti Effectusa darovali su odjeću, obuću i higijenske potrepštine štíćenicima doma te im na taj način uljepšali blagdane. Angažman studenata u ovakvim akcijama vrlo je bitan jer na taj način formiramo sebe u odgovorne, osjećajne i plemenite osobe te doprinosimo socijalno-kulturnom razvoju akademskih ustanova. Potičem sve studente i nastavnike da se uključe u naše buduće humanitarne akcije i time stvore lijepe uspomene.

KRIŽALJKA

AUTOR — MAJA RIJETKOVIĆ

Across

2. Najznačajniji instrument prikupljanja prihoda u svakoj državi.
5. Funkcija koja svakom prirodnom broju pridružuje neki element.
6. Predmnijeva ili?
8. Iznos kamata za sto novčanih jedinica (KN) u nekom vremenskom razdoblju.
9. Svojtvo pravnog akta koje pravni akt stječe u trenutku kada se protiv njega više ne mogu uložiti pravni lijekovi.
10. Znanstvena disciplina koja proučava kako društva upotrebljavaju ograničene resurse da bi efikasno proizvela robe i usluge i raspodijelila ih pojedincima.
11. Upravlja organizacijama, planira, organizira, donosi odluke i kontrolira resurse kako bi ostvario organizacijske ciljeve uz pomoć drugih ljudi.

Down

1. Dio pravne norme koji predviđa i opisuje događaj. Obično počinje sa "AKO", "TKO", "KADA".
3. Grana matematike koja se bavi osnovnim svojstvima konačnih skupova i metodama prebrojavanja.
4. Postupak utvrđivanja stvarnog stanja imovine i obveza na dan popisa kod poduzetnika i usporedba sa knjigovodstvenim stanjem.
7. Fizički dio računala.

EFFECTUS VIRTUALNA REFERADA

Na Effectusu je otvorena Virtualna referada!

EFFECT

Potaknuti epidemiološkim okolnostima, a imajući u vidu potrebe i sigurnost studenata, Effectus je iskoristio prednosti virtualnog svijeta kako bi omogućio studentima da i u uvjetima izolacije ili samoizolacije, kada nisu u mogućnosti fizički doći na Effectus, u direktnoj komunikaciji sa referadom ostvare svoja prava i/ili potrebe.

Na Effectusu uvijek vlastitim primjerom dokazujemo da bez kreativnog i inovativnog pristupa nije moguća prilagodba kompleksnim problemima s kojima se svakodnevno susrećemo :)

#STREMIVISINAMA

